

KINA

Amnesty International hefur þröngvaðar upplýsingar um meira en 300 politískar fangar, sum eru dæmdir síðan 1989. Hildið verður, at hundræðtals aðrir fangar eru dæmdir í löyndóm í sama tíðarskeiði.

Síðan 1989 eru hundræðtals andstöðingar, teirra millum arbeidsmenn, studentar, katolikkar, protestantar og tibetanar, revsaðir. Fleiri hava fingið fongsulsrevsing frá tveimur árum til lívstíð. Nökur eru «dæmd» uttan rættarmál til «endurbúgving» gjögnum arbeiði. Dómararnir eru í fleiri færum ongantið kunngjörðir. Rættargangsreglurnar í Kína standa ikki mál við alþjóða kröf til rættvisan rættargang.

Hagtló um tæy, sum eru dæmd og revsað av politiskum grundum síðan 1989, eru ikki kunngjörð. Tær upplýsingar, Amnesty International hefur fingið, vísa at arbeidsmenn og tæy, sum vóru uppið demokratisku ræsluni í 1989, og sum vóru dæmd í býunum úti um landið, hava sum heild fingið harðastu viðferðina.

Tilvildarligar handtøkur og fongslingar í langa tíð uttan dóm eru framvegis ein fastur partur av kúgingini í Kína.

Hundræðtals fólk, sum eru handtikin í sambandi við mótmælini í 1989, eins og aðrir andstöðingar sita í fongsli í mánaðir uttan dóm. Tað sama er galdandi fyri fólk, sum tala fyri frælsi til Tibet og fyri trúarfrælsi. Nógv fáa ikki loyvi at verða vitjað av skyldfólki ella vinum, ei heldur loyvi at søkja sær sakferarahjálpi.

Avmarkingar av trúarlívinum eru vorðnar vanligari seinastu tvey árin. Nýggjar reglur fyri átrúnaðarligum virkseimi hava sett strangari reglur fyri loyvdum virkseimi.

Hildið verður, at hundræðtals samvitskufangar framvegis sita í varðhaldi, einans tí at teir hava sag sína hugsan og nýtt sín rætt at savnast í friði. Summir eru dæmdir til fongsul í langa tíð eftir rættarmál, ið langt frá lúka krøvunum sambært alþjóða reglum. Onnur sita framvegis fæst uttan dóm meira enn eitt ár eftir, at tæy vóru handtikin.

Talið á avrættingum

3. júní 1989 var stóri mótmælissfundurin í Himmafríðartorginum í Peking. Nógv vóru tæy, sum tá vóru tikin til fanga. Amnesty International tekur nú tøk til frama fyri manna-rættindunum í Kína

vaks ógvusliga í sambandi við eina herferð móti lógarbrotum í 1990 og 1991, og kann javnmetast við víðurskiptini undir einari líknandi herferð í 1983, tá hildið verður, at eini 10.000 fólk vóru avrættað. Eingin almenn kanning varð sett í verk at lýsa umstøðurnar, tá í minsta lagi túsund mótmælissfólk, tæy flestu óvápnar, vóru dripin av stjórnarhermonnum undir mótmælissgongunum í Beijing í 1989 til frama fyri demokratii. Eiheldur varð nøkur kanning gjörd eftir at trygdardeildir drupu ein hóp av tibetan-skum mótmælissfólki í høvuðsstaðnum Lhasa millum 1987 og 1989.

Myndugleikarnir í Kína hava ongantið svarað áheitanum frá Amnesty International ella fyrispurningum um ávís manna-rættindarbrot. Sama er at siga um áheitanir um loyvi at senda eygleiðarar til politisk sakarmál. Myndugleikarnir hava somuleiðis sýtt fyri at svara til fyrispurningar frá alþjóða felagsskapum, S.T. iroknað, og hidið uppá, at hetta er upplegg-ing í innlendis víðurskipti, og at teir meta manna-rættindarspurningar í Kína at vera øðrum óvið-

komandi.

Tann 4. júní í ár vóru tvey ár liðini síðan myndugleikarnir í Kína slógu til móti fólkaraðisræsluni í landinum, og blóðbaðið á Himmafríðartorginum í Beijing varð sett í verk. Amnesty International heitir á fólk um at skriva til Kína í júní og júlí mánað. Brøvini eiga at vera kurteisliga orðað og heilt stutt. Nevnið okkurt ella fleiri av niðanfyrinevndu víðurskiptum. Eisini ber til at sipa til málið

um Duan Juan, sum greitt er frá á somu síðu, og sum ein bólkur hjá Amnesty International, Føroya deild arbeiðir við.

— Bið um, at allir samvitskufangar verða latnir leysir.

— Ger vart við tíðindini um órættvísa rættargongd og mannagongdina, sum loyvir, at «dómar» verða sagdir uttan vanligu rættargongd.

— Ger vart við tað stóra talið á dómum og tær longu fongsulsrevsingarnar, sum andstöðingar í Kína hava fingið síðan 1989.

— Ger vart við tað stóra talið á andstöðingum, sum eru dæmdir, men sum einki er frætt um, og heit á myndugleikarnar um at almannakunngera allar dómar yvir andstöðingar.

